

**Sagsfremstilling til punkt 5 på bestyrelsesmøde i VIA den 20.6.2024.
Strategisk drøftelse af uddannelsesporteføljen. Tredje behandling af læreruddannelsen**

Sagsansvarlig

Gitte Sommer Harrits og Harald Mikkelsen

Sagsnummer

A23-73963

Bilag

1. Opsamling på høring
2. Samlefil med indsendte høringssvar og bidrag
3. Ekstra redegørelse og analyse af placering i Skive (*blev også fremsendt til bestyrelsen den 13.5*)
4. Svarebrev til otte folketingspolitikere (*blev også fremsendt til bestyrelsen den 8.5*)
5. Brev fra Thisted, Morsø, Viborg og Skive Kommune om samarbejdsmuligheder
6. Baggrundsbilag (*forventes ikke læst*)
Materiale fra bestyrelsens første og anden behandling af læreruddannelsen hhv. den 05.12.23 og 04.04.2024
 - i. Ledelsens vurdering af og redegørelse for analyser af scenarier for læreruddannelsen samt HF
 1. Analysenotat om forsyning
 2. Analysenotat om driftsøkonomi
 3. Analysenotat om bygninger
 4. Analysenotat om EVU, mulighed for øget EVU-aktivitet
 5. Beskrivelse af HF
 - ii. Ledelsens redegørelse for læreruddannelsens forhold
 1. Data for læreruddannelsen
 2. Økonominotat vedr. læreruddannelsen og HF
7. Email fra Uddannelses- og forskningsministeren inkl. bilag
8. Økonominotat

Sagsfremstilling

Uddannelsesdekan for læreruddannelsen Elsebeth Jensen og chefkonsulent Maiken Kjær Milthers deltager under punktet.

Baggrund:

Bestyrelsen besluttede på sit møde i oktober at sætte gang i en strategisk drøftelse af VIAs uddannelsesportefølje, med fokus på de tre uddannelser med flest udbud. Bestyrelsen besluttede desuden at starte med at behandle læreruddannelsen, og på den første behandling besluttede bestyrelsen at arbejde videre med fire mulige scenarier. Scenarierne blev belyst gennem redegørelser og analyser med fire forhold som omdrejningspunkt: uddannelseskvalitet, forsyning af arbejdskraft, effektivt og bæredygtigt ressourceforbrug samt samarbejdsrelationer (disse er vedlagt punktet som baggrundsbilag). På bestyrelsens anden behandling af læreruddannelsen traf bestyrelsen på den baggrund en foreløbig beslutning om det såkaldte scenarie B, hvor læreruddannelsens tre fysiske udbud i Holstebro, Skive og Nr. Nissum samles i Holstebro. Hf og netuddannelsen i Nr. Nissum samt læreruddannelsen i Silkeborg og Aarhus fortsætter uændret.

På dette møde behandles læreruddannelsen for tredje gang og med det formål, at bestyrelsen træffer en endelig beslutning om udbudsstrukturen for læreruddannelsen og HF.

Som forberedelse af den endelige beslutning har der været en høringsperiode, hvor både inviterede høringssparter og en del øvrige partier har indsendt høringssvar. Bilag 1 udgør en opsamling på alle høringssvar, mens alle høringssvar og bidrag er vedlagt i bilag 2.

Ledelsen har under høringsfasen forberedt nogle uddybende forklaringer og svar ift. centrale pointer fra høringen og pressedækningen i bilag 3-4, og dette uddybes på bestyrelsesmødet. Bilag 5 er et brev fra fire kommuner, og VIA har modtaget brevet som opfølgning på et møde med Skive Kommune om samarbejdsmuligheder.

Bilag 6i-6ii med underbilag er vedlagt med henblik på, at bestyrelsen har alle sagens dokumenter ved hånden, og de er baggrundsbilag.

Bilag 7 repræsenterer VIAs dialog med Uddannelses- og forskningsministeriet om en fremadrettet model for at fastholde læreruddannelsens udbud i Skive. Bilag 8 viser beregningen af økonomien som konsekvens af dette (kaldet model 2 jf. nedenfor) sammenholdt med de øvrige scenarier, som bestyrelsen har undersøgt.

Sagens udvikling under høringsperioden

VIAs foreløbige beslutning er under høringsperioden blevet genstand for national politisk opmærksomhed og handling, hvilket kom særligt til udtryk, da statsministeren udtalte i Folketinget, at "(...) Læreruddannelsen i Skive står til at lukke. Det giver måske mening ud fra en lidt kold analyse af, hvad der er økonomisk og fagligt bæredygtigt. Men for sammenhængskraften i vores samfund, mener jeg, at det er en forkert analyse. Regeringen vil derfor gå i dialog med den professionshøjskole, der er tale om, for at finde en løsning, så der også i de kommende år vil være en læreruddannelse i Skive."

Der har indtil videre været dialog med Uddannelses- og forskningsstyrelsen og med Departementet i Uddannelses- og forskningsministeriet om en mulig løsning for videreførelse af udbuddet i Skive, men vi afventer fortsat endelig afklaring med departementet og dermed en konkret løsning med politisk opbakning.

Derudover tager direktionen særligt tre bekymringer fra de indkomne høringssvar ad notam:

- Der gøres opmærksom på uudnyttede muligheder ift. synergi med lokale institutioner, fx Klimatorium og GreenLab.
- Der rejses bekymring for studerende i Holstebro for så vidt, at de skal gennemføre enkelte fag i Nr. Nissum, da transportforholdene kan medføre en belastning. Samtidig er det værd at bemærke, at de nuværende studerende i Nr. Nissum og Holstebro giver udtryk for, at de ikke opfatter transportforholdene som problematiske, og at de foretrækker denne løsning.
- Der rejses bekymring for det fortsatte samarbejde om praktik og arbejdskraft med lokale skoler i Skive, Thisted, Morsø og Viborg Kommuner
- Der rejses bekymring for de fremadrettede forhold for de nuværende studerende og medarbejdere på studiet/arbejdet på de to adresser, hvor den fysiske uddannelse står til at lukke.

Direktionens indstilling

På den baggrund ser direktionen to muligheder for bestyrelsens beslutning om en fremtidig udbudsstruktur:

1. at beslutte scenarie B med nogle supplementer, som høringen har bidraget til. Nemlig at VIAs ledelse:
 - a) skal gå i dialog med lokale institutioner om at udnytte potentialet for samarbejde endnu bedre end i dag, fx ved at afprøve forløb, hvor studerende på læreruddannelser i hele landet får mulighed for at gennemføre et kortere forløb i fx Nr. Nissum i samarbejde med Klimatorium, eller i Skive i samarbejde med GreenLab
 - b) skal gå i dialog med de studerende om, hvordan de praktiske barrierer ved at skulle tage nogle fag i Nr. Nissum bedst overvindes

- c) skal samarbejde med de lokale skoler i Skive, Thisted, Morsø og Viborg Kommuner (samt andre relevante kommuner) om praktikken samt om at afsøge mulighederne for at indgå i forpligtende partnerskaber med kommunerne om skolebaseret læreruddannelse (trainee-uddannelse, hvor studerende arbejder i skolen, mens de er under uddannelse)
- d) skal sikre sig, at VIA i perioden for udfasning af udbuddet i Skive og det fysiske udbud i Nr. Nisum lever op til dels Uddannelses- og forskningsstyrelsen krav ift. de studeredes mulighed for at gøre deres uddannelse færdig og dels en praksis, hvor medarbejdere – så vidt det er muligt – tilbydes omplacering til andre udbud.

Direktionen gør bestyrelsen opmærksom på, at denne beslutning kan medføre, at Uddannelses- og forskningsministeren anvender sin lovhjemlede ret til at gribe ind over for en lukning af et uddannelsesudbud.

- 2. at beslutte den politisk foreslåede model, hvor læreruddannelsen i Skive fortsætter.
 - a. Ift. Nr. Nisum og Holstebro forudsætter bestyrelsen:
 - i. at optaget for studerende på den ordinære læreruddannelse i Nr. Nisum sættes i bero til og med studieåret 2026/2027, idet det i VIAs ledelse løbende kan vurderes, om der er basis for at genåbne for optag.
 - ii. at der ansøges om oprettelse af ordinær læreruddannelse i Holstebro fra 2025, og at optaget i 2024 gennemfører en 'fuld' læreruddannelse under reglerne for filialen.
 - iii. at de fleste undervisningsfag udbydes i Holstebro, men for nogle undervisningsfag under den forudsætning, at de gennemføres i faglokaler i Nr. Nisum eller på netuddannelsen.
 - b. Ift. Skive forudsætter bestyrelsen
 - i. at VIAs ledelse arbejder for at sikre kvaliteten af uddannelsen ved at afgrænse fagudbuddet til ca. fire undervisningsfag under én faglig profil. Dette skal dels sikre en god forventningsafstemning med kommende studerende om, hvilke fag man kan få på stedet, og derved modvirke frafald og overflytning, og dels sikre en mere bæredygtig holdstørrelse end i dag.
 - ii. at bygningen i Skive fortsat udgør en betydelig økonomisk omkostning for VIA, og at direktionen inden udgangen af 2025 vil lave en indstilling til bestyrelsens beslutning vedrørende VIAs eventuelle fortsatte anvendelse af denne.
 - c. For den samlede beslutning forudsætter bestyrelsen
 - i. at læreruddannelsen i Aarhus og Silkeborg, samt net-læreruddannelsen og HF i Nr. Nisum fortsætter uændret
 - ii. et særligt tilskud på 6 mio. kr. årligt i tre år, fra 2025 til 2027, som tilbudt af Uddannelses- og forskningsministeriet
 - iii. at VIAs ledelse løbende følger søgning og optag på de forskellige udbudssteder og tager de nødvendige foranstaltninger, hvis dette forandres væsentligt, svarende til den praksis der er for VIAs andre uddannelsesudbud.
 - d. Desuden iagttages ovenstående supplementer under pkt. 1 a), b), c) og d).

Direktionens indstillinger

Direktionen indstiller, at bestyrelsen tiltræder model 2, den politisk foreslåede model. Den primære begrundelse herfor er, at dette vil give en bedre sikring af udbuddet i Skive, end hvis Uddannelses- og forskningsministeren griber ind efter en beslutning om at nedlægge udbuddet.

Direktionen vurderer fortsat, som på den seneste behandling af sagen i bestyrelsen, at der vil være tale om et skrøbeligt udbud, og det vil kræve en stor indsats fra både VIAs samlede organisation og lokalt i Skive og omegn at vende situationen til det bedre. Det vil derfor være afgørende, at aktører i Skive og omkringliggende kommuner bidrager til, at der kommer flere studerende på udbuddet, og at understøtte udviklingen på anden vis.

Udbuddenes fortsatte skrøbelighed og midlertidigheden af det politisk besluttede ekstraordinære tilskud afføder desuden et behov for at evaluere de tre udbud i Skive, Nr. Nissum og Holstebro og træffe beslutning om den fortsatte udbudsstruktur for læreruddannelsen inden udløbet af det ekstraordinære tilskud. Det indstilles derfor, at bestyrelsen senest i marts måned 2027 evaluerer situationen for læreruddannelsesudbuddene i hhv. Holstebro, Nr. Nissum og Skive og tage stilling til læreruddannelsens udbudsstruktur.

Direktionen indstiller desuden, at bestyrelsen fremadrettet har fokus på hele situationen med VIAs optag i Vestjylland og på uddannelserne i Holstebro, og derfor løbende iagttager udviklingen i søgetallene hertil.

Direktionen indstiller afslutningsvist, at bestyrelsen giver bestyrelsesformanden bemyndigelse til at godkende en ansøgning om prækvalifikation af et fuldt udbud i Holstebro, som det er beskrevet for bestyrelsen igennem sagen. Direktionen forventer at indsende ansøgningen i september 2024 med henblik på at have godkendelse af et fuldt udbud, inden der sættes gang i investeringer i lokaler i Holstebro. VIAs tilladelse til at have en uddannelsesfilial i Holstebro gælder til og med 2028, idet tilladelsen dog forventeligt udløber, når hovedudbudsstedet (Nr. Nissum) lukkes i 2027.

Som oplæg til bestyrelsens drøftelse og beslutning, vil direktionen give et oprids af de væsentligste forhold i sagen, herunder opmærksomhedspunkter fra høringsprocessen, samt uddybende fremlægge sin indstilling til bestyrelsen.

Økonomi

Hvad angår driftsøkonomien er de to modeller næsten ens med et samlet underskud for de tre udbud og HF på 6,2-6,3 mio. kr. om året. Dette svarer til en forbedring på 7,8 mio. kr. sammenlignet med, hvis der ikke sker nogen ændringer på læreruddannelsen.

Derudover vil der være et investeringsbehov i Holstebro, som beskrevet for scenarie B, for begge modeller.

Model 2 vil indebære et investeringsbehov i Skive ift. bl.a. ventilation. Dette skal afklares nærmere, når vi bl.a. kender omfanget af et evt. midlertidig lejemål for fx Skive HF VUC.

Indstilling

Det indstilles, at bestyrelsen:

1. drøfter en endelig beslutning om udbudsstrukturen på læreruddannelsen og tiltræder den beskrevne model 2
2. beslutter at evaluere situationen for læreruddannelsesudbuddene i hhv. Holstebro, Nr. Nissum og Skive og tage stilling til læreruddannelsens udbudsstruktur, senest i marts måned 2027
3. fremadrettet har fokus på hele situationen med VIAs optag i Vestjylland og på uddannelserne i Holstebro og løbende iagttager søgetallene hertil.

4. Giver bestyrelsesformanden bemyndigelse til at godkende en ansøgning om prækvalifikation af et fuldt udbud af læreruddannelsen i Holstebro

Kommunikation

Bestyrelsens endelige beslutning kommunikeres snarest muligt efter bestyrelsesmødet dels gennem en pressemeddelelse og dels via direkte mails til berørte medarbejdere og studerende. Efterfølgende orienteres afsendere af hørings svar og øvrige interessenter.

Bestyrelsen gøres opmærksom på, at der kan være presse til stede uden for lokalet, hvor bestyrelsesmødet finder sted. I det tilfælde vil rektor og bestyrelsesformand agere talspersoner.